

עין צור - אמת המים והבריכה החמית. בדקע הבריכה שנבנתה בתקופה הבריטית.

בריכות המעיין

הראשונים. הזרימה במעיין תלויה בכמות הגשמים וגם בהתפלגותם בעונה. עין צור הוא מעיין קטן יחסית, אך הוא סיפק מים לאדם עוד מימי קדם. חיים בו מגוון בעלי חיים וצמחים, חלקם מיוחדים ונדירים. גם הציפורים נהנות מהמים ומהצמחים. במסגרת מחקר, בכל שבת ראשונה בחודש נערך טיבוע ציפורים סמוך למעיין. הקהל מוזמן לצפות. ברמת הנדיב לומדים וחוקרים את המעיין ואת החי והצומח בסביבתו. בשבועות הקרובים נחזור אל המעיין ונספר עליו. ציבור המטיילים מוזמן לבקר בו, לשמור על ניקיונו ולהישמע לכללי הביקור והזהירות במקום.

חנות המידע: 04-6298111
www.ramathanadiv.org.il

בריכת הפלג סמוך לעין צור. צילום: שגיא שגיב

נמצאת שכבה של טוף. שכבה זו אטימה למים. המים יוצאים דרך נביעה וכך נוצר המעיין. הקדמונים ידעו לזהות שבמקום שבו יש נביעה אפשר לעתים קרובות להגיע אל צינורות זרימה טבעיים בסלע על-ידי חציבה סמוך לנביעה וכך להגביר את זרימת המים במעיין. כך נוצרה נקבת המעיין בעין צור. הנקבה סגורה למטיילים בגלל בעיות בטיחות. אפשר להיכנס רק לחלקה החיצוני ולהתרשם ממנה. מדי יום מורדים ברמת הנדיב את ספיקה המים בעין צור (ספיקה = כמות או זמן). הספיקה מושפעת מהגשמים. בממוצע בכל שנה נובעים 30 קוב מים (קוב - מידת נפח של מטר למידת אורך, רוחב וגובה). הספיקה הנמוכה ביותר, 13 קוב, נרשמה בקיץ 2007 אחרי כמה עונות גשם יבשות במיוחד. בתקופה זו כמעט התייבשו מקווי המים הביצתיים. בחורף האחרון נרשמה ספיקת שיא - 150 קוב ביום. ממוצע הספיקה השנתי הוא 11,033 קוב והממוצע היומי הוא 30 קוב. עלייה משמעותית ראשונה בספיקת המים מתרחשת אחרי שיוורדים כ-200 מ"מ הגשם

אל המעיין

מעין עין צור סיפק מים לאדם עוד מימי קדם. חיים בו מגוון בעלי חיים וצמחים, חלקם מיוחדים ונדירים

התייבשות מקווי המים הטבעיים נעלמו מינים של צמחים ובעלי חיים ונופים טבעיים המאפיינים אותם. לכן, לשימור ולטיפוח של עין צור ושל שלוליות המים (בריכות הפלג) שבשוליו יש ערך מיוחד. מי המעיין מנוטרים באופן סדיר, במעיין ובסביבתו נערכים בדיקות ומחקרים במטרה ללמוד את מגוון החיים המאפיינים בית גידול מיוחד זה ולעקוב אחריו. גם פעילויות חינוך נערכות במעיין וקבוצות של תלמידים לומדות על הרכב המים ועל בעלי החיים והצמחים בסביבתו.

איך נוצר המעיין? עין צור הוא מעין שכבה. מי הגשמים שיוורדים ברמת הנדיב מחללים דרך סלע הגיר הסדוק ונאספים לצינורות זרימה הנוצרים בסלע. מתחת לסלע הגיר הסדוק

והניחו צינור מתכת לשאיבת המים, שאת שרידיו אפשר לראות גם כיום.

מקורות מים זמינים ובהם מעיינות הם תנאי להתפתחות חיים ויישוב באזור שבו הגשם יורד רק במספר קטן של חודשים בכל שנה, וכידוע יש גם שנים שבהן הגשמים אינם יורדים כסדרם.

מקווי מים טבעיים מאוימים מהפיתוח ומהבנייה, רבים מהם נעלמו מארצנו. משלוליות החורף שאפיינו את מישור החוף בעבר נותרו בודדות. גידול האוכלוסייה וצריכת המים הגוברת גרמו לשאיבת מים ולניצולם לצורכי האדם. מעיינות רבים התייבשו לגמרי או שספיקת המים בהם פחתה מאוד. עם

עין צור הוא אחד מהאתרים היפים והמעניינים הנמצאים ברמת הנדיב. הוא נמצא בשביל ההליכה המסומן בצבע כחול ונקרא על שמו, "שביל המעיין". מטיילים רבים מגיעים אליו מדי יום. הם נהנים מזרימת המים שנמשכת בכל חודשי השנה, מהבריכות המטופחות, מצל העצים המיוחדים וממקווי המים הביצתיים (בריכות הפלג) שנאספים במורד ונמצאים במרחק קצר מהבריכות. סמוך לנקבת המעיין נמצאים שרידים של בית מרחץ רומי ושל בריכת אגירה מתקופה זו. הבריכות הקטנות יותר, המצופות בטון, נבנו בתקופה מאוחרת יותר (העות'מאנית והבריטית). גם המתיישבים היהודים שניסו להתיישב במקום שבו נמצא בית חורי, השתמשו במי המעיין